# ഗരുഡപുരാണമ്/ആചാരകാണ്ഡഃ/അധ്യായഃ 167





ശ്രീഗരുഡമഹാപുരാണമ് 167
ധന്വന്തരീരുവാച .
വാതരക്തനിദാനം തേ വക്ഷ്യേ സുശ്രുത തച്ഛൃണു .
വിരുദ്ധാധ്യശനക്രോധദിവാസ്വപ്നപ്രജാഗരൈഃ .. 1,167.1 ..

പ്രായശഃ സുകുമാരാണാം മിഥ്യാഹാരവിഹാരിണാമ് .
സ്ഥൂലാനാം സുഖിനാം ചാപി കുപ്യതേ വാതശോണിതമ് .. 1,167.2 ..

അഗ്നിഘാതാദശുദ്ധേശ്ച നൃണാമസൃജി ദൂഷിതേ .
വാതലൈഃ ശീതലൈർവായുർവൃദ്ധഃ ക്രുദ്ധോ വിമാർഗഗഃ .. 1,167.3 ..

താദൃശൈവാസൃജാ രുദ്ധഃ പ്രാക്തദൈവ പ്രദൂഷയേത് .
തഥാ വാതോ ഗുദേ പീഡാം ബലാസം വാതശോണിതമ് .. 1,167.4 ..

സംസ്തഭ്യ ജനയേത്പൂർവം പശ്ചാത്സർവത്ര ധാവതി .
വിശേഷാദ്വമനാദ്യൈശ്ച പ്രലമ്ബസ്തസ്യ ലക്ഷണമ് .. 1,167.5 ..

ഭവിഷ്യതഃ കുഷ്ഠസമം തഥാ സാമ്ബുദസംജ്ഞകമ് .
ജാനുജങ്ഘോരുകട്യംസഹസ്തപാദാങ്ഗസന്ധിഷു .. 1,167.6 ..

കണ്ഡൂസ്ഫുരണനിസ്തോദഭേദഗൗരവസുപ്തതാഃ .
ഭൂത്വാ ഭൂത്വാ പ്രശാമ്യന്തി മുഹുരാവിർഭവന്തി ച .. 1,167.7 ..

പാദയോർമൂലമാസ്ഥായ കദാചിദ്ധസ്തയോരപി .
ആഖോരിവ വിലം ക്രുദ്ധഃ കൃത്സ്നം ദേഹം ബിധാവതി .. 1,167.8 ..

ത്വങ്മാംസാശ്രയമത്താനം തത്പൂർവം ജായതേ തതഃ .
കാലാന്തരേണ ഗമ്ഭീരം സർവധാതൂനഭിദ്രവേത് .. 1,167.9 ..

കട്യാദിസംയതസ്ഥാനേ ത്വക്താമ്രശ്യാവലോഹിതാഃ .

ശ്വയഥുർഗ്രഥിതഃ പാകഃ സ വായുശ്ചാസ്ഥിമജ്ജസു .. 1,167.10 ..

ഛിന്ദന്നിവ ചരത്യന്തശ്ചക്രീകുർവംശ്ച വേഗവാൻ .
കരോതി ഖഞ്ജം പങ്ഗും വാ ശരീരം സർവതശ്ചരൻ .. 1,167.11 ..

വാതാധികേഽധികം തത്ര ശൂലസ്ഫുരണഭഞ്ജനമ് .
ശോഥസ്യ രൗക്ഷ്യം കൃഷ്ണത്വം ശ്യാവതാവൃദ്ധിഹാനയഃ .. 1,167.12 ..

ധമന്യങ്ഗുലിസന്ധീനാം സംകോചോങ്ഗഗ്രഹോ തിരുക് .
ശീതദ്വേഷാനുപശയൗ സ്തമ്ഭവേപഥുസുപ്തയഃ .. 1,167.13 ..

രക്തേ ശോഥോഽതിരുക്തോദസ്താമ്രാശ്ചിമിചിമായതേ .
സ്നിഗ്ധരൂക്ഷൈഃ സമം നൈതി കണ്ഡുക്ലേദസമന്വിതഃ .. 1,167.14 ..

പിത്തേ വിദാഹഃ സംമോഹഃ സ്വാദോ മൂർഛാ മദസ്തൃഷാ .
സ്പർശാസഹത്വം രുഗ്രാവഃ ശോഷഃ പാകോ ഭൃശോഷ്മതാ .. 1,167.15 ..

കഫേ സ്തൈമിത്യഗുരുതാ സുപ്തിസ്നിഗ്ധത്വശീതതാ .
കണ്ഡൂർമന്ദാ ച രുഗ്ദ്ബന്ദ്വം സർവലിങ്ഗഞ്ച സംകരാത് .. 1,167.16 ..

ഏകദോഷഞ്ച സംസാധ്യം യാപ്യഞ്ചൈവ ദ്വിദോഷജമ് .
ത്രിദോഷജന്ത്യജേദാശു രക്തപിത്തം സുദാരുണമ് .. 1,167.17 ..

രക്തമങ്ഗേ നിഹന്ത്യാശു ശാഖാസന്ധിഷു മാരുതഃ .
നിവേശ്യാന്യോന്യമാവാര്യ വേദനാഭിർഹരത്യസൂൻ .. 1,167.18 ..

വായൗ പഞ്ചാത്മകേ പ്രാണേ രൗക്ഷ്യാച്ചാപല്യലങ്ഘനൈഃ .
അത്യാഹാരാഭിഘാതാച്ച വേഗോദീരണചാരണൈഃ .. 1,167.19 ..

കുപിതശ്ചക്ഷുരാദീനാമുപഘാതം പ്രകല്പയേത് .
പീനസോ ദാഹതൃട്കാസശ്വാസാദിശ്ചൈവ ജായതേ .. 1,167.20 ..

കണ്ഠരോധോമലഭ്രംശച്ഛർദ്യരോചകപീനസാൻ .
കുര്യാച്ച ഗലഗണ്ഡദീംസ്തഞ്ജത്രുമൂർധ്വസംശ്രയഃ .. 1,167.21 ..

വ്യാനോഽതിഗമനസ്നാനക്രീഡാവിഷയചേഷ്ടിതൈഃ .
വിരുദ്ധരൂക്ഷഭീഹർഷവിഷാദാദ്യൈശ്ച ദൂഷിതഃ .. 1,167.22 ..

പുംസ്ത്വോത്സാഹബലഭ്രംശശോകചിത്തപ്ലവജ്വരാൻ .
സർവാകാരാദിനിസ്തോദരോമഹർഷം സുഷുപ്തതാമ് .. 1,167.23 ..

കുഷ്ഠം വിസർപമന്യച്ച കുര്യാത്സർവാങ്ഗസാദനമ് .
സമാനോ വിഷമാജീർണശീതസങ്കീർണഭോജനൈഃ .. 1,167.24 ..

കരോത്യകാലശയനജാഗരാദ്യൈശ്ച ദൂഷിതഃ .

ശൂലഗുല്മഗ്രഹണ്യാദീന്യകൃത്കാമാശ്രയാൻഗദാൻ .. 1,167.25 ..

അപാനോ രൂക്ഷഗുർവന്നവേഗാഘാതാതിവാഹനൈഃ .
യാനപാനസമുത്ഥാനചങ്ക്രമൈശ്ചാതിസേവിതൈഃ .. 1,167.26 ..

കുപിതഃ കുരുതേ രോഗാൻകൃത്സ്നാൻ പക്വാശയാശ്രയാൻ .
മൂത്രസുക്രപ്രദോഷാർശോഗുദഭ്രംശാദികാൻബഹൂൻ .. 1,167.27 ..

സർവാങ്ഗമാതതം സാമം തന്ദ്രാസ്തൈമിത്യഗൗരവൈഃ .
സ്നിഗ്ധത്വാദ്ബോധ കാലസ്യ ശൈത്യശോഥാഗ്നിഹാനയഃ .. 1,167.28 ..

കണ്ഡൂരൂക്ഷാതിനാശേന തദ്വിധോപശമേന ച .
മുക്തിം വിദ്യാന്നിരാമം തം തന്ദ്രാദീനാം വിപര്യയാത് .. 1,167.29 ..

വായോരാവരണം വാതോ ബഹുഭേദം പ്രചക്ഷതേ .
പിത്തലിങ്ഗാവൃതേ ദാഹസ്തൃഷ്ണാ ശൂലം ഭ്രമസ്തമഃ .. 1,167.30 ..

കടുകോഷ്ണാമ്ലലവണൈർവിദാഹശീതകാമതാ .
ശൈത്യഗൗരവശൂലാഗ്നികട്വാജ്യപയസോഽധികമ് .. 1,167.31 ..

ലങ്ഘനായാസരൂക്ഷോഷ്ണകാമതാ ച കഫാവൃതേ .
കഫാവൃതേഽങ്ഗമർദഃ സ്യാദ്ധൃല്ലാസോ ഗുരുതാരുചിഃ .. 1,167.32 ..

രക്തവൃതേ സദാഹാർതിസ്തവങ്മാംസാശ്രയജാ ഭൃശമ് .
ഭവേത്സരാഗഃ ശ്വയഥുർജായന്തേ മണ്ഡലാനി ച .. 1,167.33 ..

ശോഥോ മാംസേന കഠിനോ ഹൃല്ലാസപിടികാസ്തഥാ .
ഹർഷഃ പിപീലികാനാം ച സംചാര ഇവ ജായതേ .
ചലലഗ്രനോ മൃദുഃ ശീതഃ ശോഥോ ഗാത്രേഷു രോചകഃ .. 1,167.34 ..

ആഢ്യവാത ഇവ ജ്ഞേയഃ സ കൃച്ഛ്രോ മേദസാവതഃ .
സ്പർശ ആച്ഛാദിതേത്യുഷ്ണശീതലശ്ച ത്വനാവൃതേ .
മജ്ജാവൃതേ തു വിഷമം ജൃമ്ഭണം പരിവേഷ്ടനമ് .. 1,167.35 ..

ശൂലഞ്ച പഡ്യിമാനശ്ച പാണിഭ്യാം ലഭതേ സുഖമ് .
ശുക്രാവൃതേ തു ശോഥേ വൈ ചാതിവേഗോ ന വിദ്യതേ .. 1,167.36 ..

ഭുക്തേ കുക്ഷൗ രുജാ ജീർണേ നികൃത്തിർഭവതി ധ്രുവമ് .
മൂത്രാപ്രവൃത്തിരാധ്മാനം ബസ്തേർമൂത്രാവൃതേ ഭവേത് .. 1,167.37 ..

ഛിദ്രാവൃതേ വിബന്ധോഽഥ സ്വസ്ഥാനം പരികൃന്ത തി .
പതത്യാശു ജ്വരാക്രാന്തോ മൂർഛാം ച ലഭതേ നരഃ .. 1,167.38 ..

സകൃത്പീഡിതമന്യേന ദുഷ്ടം ശുക്രം ചിരാത്സൃജേത് .
സർവധാത്വാവൃതേ വായൗ ശ്രോണിവങ്ക്ഷണപൃഷ്ഠരുക് .. 1,167.39 ..

വിലോമേ മാരുതേ ചൈവ ഹൃദയം പരിപീഡ്യതേ .
ഭ്രമോ മൂർഛാ രുജാ ദാഹഃ പിത്തേന പ്രാണ ആവൃതേ .. 1,167.40 ..

രുജാ തന്ദ്രാ സ്വരഭ്രംശോ ദാഹോ വ്യാനേ തു സർവശഃ .
ക്രമോം ഗചേഷ്ടാഭങ്ഗശ്ച സന്താപഃ സഹവേദനഃ .. 1,167.41 ..

സമാന ഊഷ്മോപഹതിഃ സസ്വേദോപരതിഃ സുതൃട് .
ദാഹശ്ച സ്യാദപാനേ തു മലേ ഹാരിദ്രവർണതാ .. 1,167.42 ..

രജോവൃദ്ധിസ്താപനഞ്ച തഥാ ചാനാഹമേഹനമ് .
ശ്ലേഷ്മണാ പ്രാവൃതേ പ്രാണേ നാദഃ സ്നോതോഽവരോധനമ് .. 1,167.43 ..

ഷ്ഠീവനഞ്ചൈവ സസ്വേദശ്വാസനിഃ ശ്വാസസംഗ്രഹഃ .
ഉദാനേ ഗുരുഗാത്രത്വമരുചിർവാക്സ്വരഗ്രഹഃ .. 1,167.44 ..

ബലവർണപ്രണാശശ്ചാ പാനേ പർവാസ്ഥിസംഗ്രഹഃ .
ഗുരുതാങ്ഗേഷു സർവേഷു സ്ഥൂലത്വഞ്ചാഗതം ഭൃശമ് .. 1,167.45 ..

സമാനേഽതിക്രിയാജ്ഞത്വമസ്വേദോ മന്ദവഹ്നിതാ .
അപാനേ സകലം മൂത്രം ശകൃതഃ സ്യാത്പ്രവർതനമ്? .. 1,167.46 ..

ഇതി ദ്വാവിംശതിവിധം വാതരക്താമയം വിദുഃ .
പ്രാണാദയസ്തഥാന്യോഽന്യം സമാക്രാന്താ യഥാക്രമമ് .. 1,167.47 ..

സർവേഽപി വിംശതിവിധം വിദ്യാദാവരണഞ്ച യത് .
ഹൃല്ലാസോച്ഛ്വാസസംരോധഃ പ്രതിശ്യായഃ ശിരോഗ്രഹഃ .. 1,167.48 ..

ഹൃദ്രോഗോ മുഖശോഷശ്ച പ്രാണേനാപാന ആവൃതേ .
ഉദാനേനാവൃതേ പ്രാണേ ഭവേദ്വൈ ബലസംക്ഷയഃ .. 1,167.49 ..

വിചാരണേന വിഭജേത്സർവമാവരണം ഭിഷക് .
സ്ഥാനാന്യപേക്ഷ്യ വാതാനാം വൃർധിഹാനിം ച കർമണാമ് .. 1,167.50 ..

പ്രാണാദീനാഞ്ച പഞ്ചാനാം പിത്തമാവരണം മിഥഃ .
പിത്താദീനാമാവസതിർമിശ്രാണാം മിശ്രിതൈശ്ച തൈഃ .. 1,167.51 ..

മിശ്രൈഃ പിത്താദിഭിസ്തദ്വന്മിശ്രാണ്യപിത്വനേകധാ .
താംല്ലക്ഷയേദവഹിതോ യഥാസ്വം ലക്ഷണോദയാത് .. 1,167.52 ..

ശനൈഃ ശനൈശ്ചോപശയാന്ദ്യഢാനപി മുഹുർമുഹുഃ .
വിശേഷാജ്ജീവിതം പ്രാണ ഉദാനോ ബലമുച്യതേ .
സ്യാത്തയോഃ പീഡനാദ്ധനിരായുഷഞ്ച ബലസ്യ ച .. 1,167.53 ..

ആവൃതാ വായവോഽജ്ഞാതാ ജ്ഞാതാ വാ സ്ഥാനവിച്യുതാഃ .

പ്രയത്നേനാപി ദുഃ സാധ്യാ ഭവേയുർവാനുപദ്രവാഃ .. 1,167.54 ..

വിദ്രധിപ്ലീഹഹൃദ്രോഗഗുല്മാഗ്നിസദനാദയഃ .
ഭവന്ത്യുപദ്രവാസ്തേഷാമാവൃതാനാമുപേക്ഷയാ .. 1,167.55 ..

നിദാനം സുശ്രുത ! മയാ ആത്രേയോക്തം സമീരിതമ് .
സർവരോഗവിവേകായ നരാദ്യായുഃ പ്രവൃദ്ധയേ .. 1,167.56 ..

ഏവം വിജ്ഞായ രോഗാദീംശ്ചികിത്സാമഥ വൈ ചരേത് .
ത്രിഫലാ സർവരോഗഘ്നീ മധ്വാജ്യഗുഡസംയുതാ .. 1,167.57 ..

സവ്യോഷാ ത്രിഫലാ വാപി സർവരോഗപ്രമർദിനീ .
ശതാവരീഗുഡൂച്യഗ്നിവിഡങ്ഗേന യുതാഥവാ .. 1,167.58 ..

ശതാവരീ ഗുഡൂച്യഗ്നിഃ ശുണ്ഠീമൂഷലികാ ബലാ .
പുനർനവാ ച ബൃഹതീ നിർഗുണ്ഡീ നിമ്ബപത്രകമ് .. 1,167.59 ..

ഭൃങ്ഗരാജശ്ചാമലകം വാസകസ്തദ്രസേന വാ .
ഭാവിതാ ത്രിഫലാ സപ്തവാരമേഖമഥാപിവാ .. 1,167.60 ..

പൂർവോക്തശ്ച യഥാലാഭയുക്തൈശ്ചൂർണഞ്ച മോദകഃ .
വടികാ ഘൃതതൈലം വാ കഷായോ ശോഷരോഗനുത് .
പലം പലാർധകം വാപി കർഷം കർഷാർധമേവ വാ .. 1,167.61 ..

ഇതി ശ്രീഗാരുഡേ മഹാപുരാണേ പൂർവഖണ്ഡേ പ്രഥമാംശാഖ്യേ ആചാരകാണ്ഡേ വാതരക്തനിസപ്തഷഷ്ട്യാധികശതതമോധ്യായഃ

---